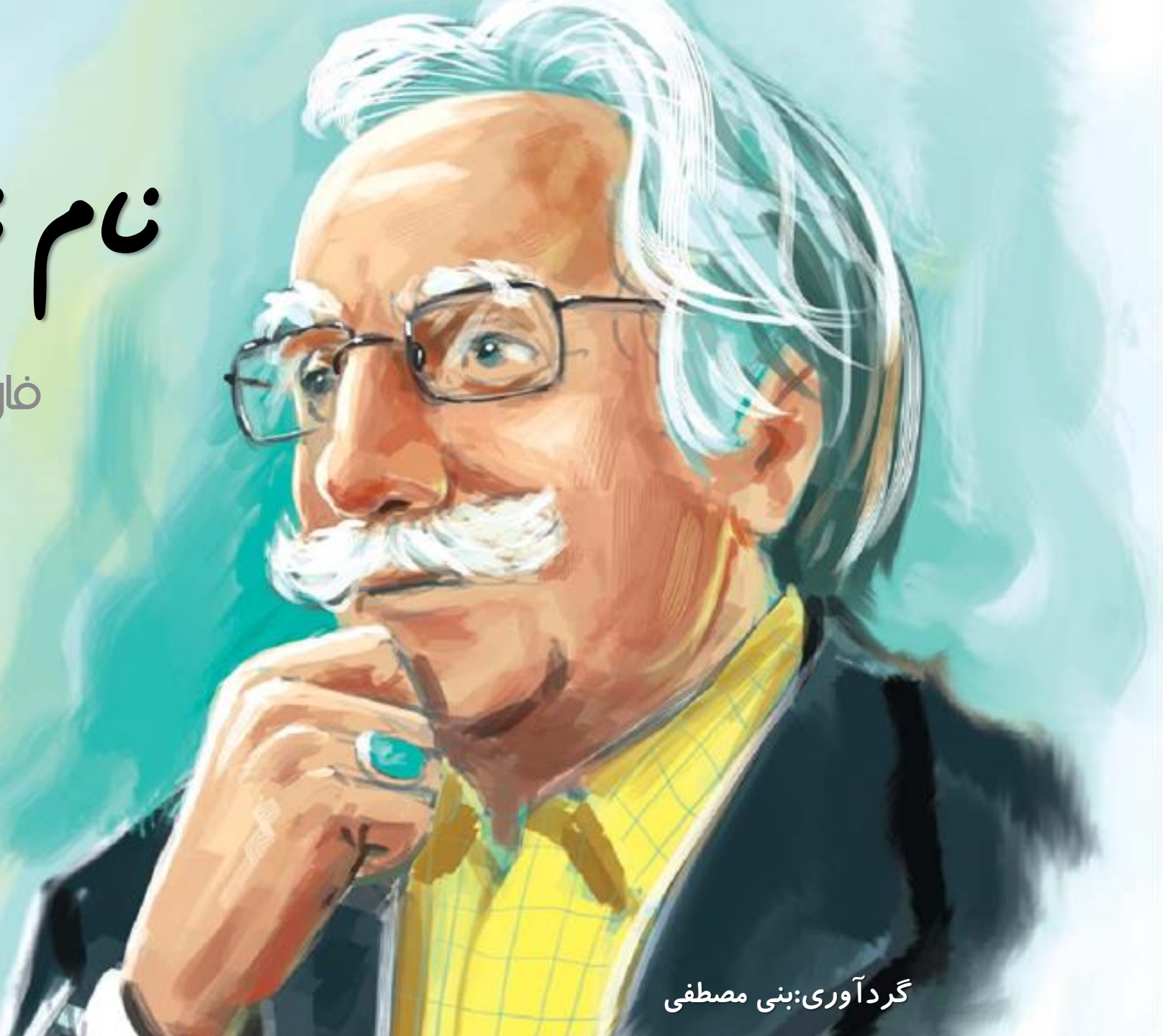

نام نامه

فارسی پایه پنجم

گردآوری: بنی مصطفی

او در اصفهان چشم به جهان گشود و بعد از اتمام دوره‌ی دبیرستان، به دانشکده‌ی هنرهای زیبا رفت؛ ولی بازدید از یک پرورشگاه، مسیر زندگی او را تغییر داد و تصمیم گرفت به نگهداری از کودکان بی سرپرست بپردازد. در آنجا شعرهای پندآمیز، شاد و سرگرم‌کننده‌ی زیادی برای کودکان سرود. شعر معروف «خدا»، یکی از شعرهای زیبای اوست.

پروین دولت‌آبادی

حکیم ابومحمّد الیاس بن یوسف، شاعر نامدار ایرانی معروف به نظامی، در شهر گنجه (از شهرهای امروزی جمهوری آذربایجان) به دنیا آمد. او همه‌ی جوانی‌اش را به تحصیل علم و دانش و مطالعه‌ی آثار ادبی و تاریخی پرداخت. نظامی از بهترین داستان‌پردازان ادبیات فارسی است. برخی از آثار مهم او عبارت‌اند از: *مخزن‌الاسرار*، *خسرو و شیرین*، *لیلی و مجنون*.

نظامی

شیخ مشرف‌الدین سعدی، در شیراز چشم به جهان گشود. وی در کودکی پدرش را از دست داد و در ایام جوانی برای ادامه‌ی تحصیلات به بغداد رفت. بعد از آن نیز با انگیزه‌ی دانش‌اندوزی سفرهای زیادی رفت. سرانجام پس از ۳۵ سال به شیراز بازگشت. سعدی با خلق دو شاهکار، یعنی بوستان (شعر) و گلستان (نثر آمیخته به شعر)، خود را در عرصه‌ی شعر و ادب فارسی جاودانه کرد. شعرزیر، یکی از شعرهای معروف سعدی است که در سازمان ملل جلوه‌گری می‌کند:

سعدی

«بنی آدم اعضای یک پیکرند
چو عضوی به درد آورد روزگار
تو کز محنت دیگران بی غمی
که در آفرینش زیگ گوهرند
دگر اعضوها را نماند قرار
نشاید که نامت نهند آدمی»

او پزشک، فیلسوف و شیمی دان معروف ایرانی است که آثار ماندگاری در زمینه‌ی پزشکی، شیمی و فلسفه دارد. رازی را کاشف الکل و جوهر گوگرد می دانند.

محمد بن زکریای رازی

حکیم ابوالقاسم فردوسی، شاعر حماسه سرای بزرگ ایرانی در قرن چهارم است. اثر مهم وی شاهنامه است که نوشتن آن ۳۰ سال به طول انجامید.

فردوسی

«بسی رنج بردم در این سال سی عجم زنده کردم بدین پارسی»

رودکی

او را استاد شاعران قرن چهارم، نخستین شاعر بزرگ و پدر شعر فارسی می دانند. بعضی می گویند وی از کودکی نابینا بود. رودکی هم زمان با محمد بن زکریای رازی زندگی می کرد. مهم ترین اثرش، کلیله و دمنه ی منظوم است. شعر زیر یکی از دوبیتی های معروف رودکی است:

«گر بر سر نفس خود امیری، مردی
گر بردگران خرده نگیری، مردی
مردی نبُود فتاده را پای زدن
گر دست فتاده ای بگیری، مردی»

حسین گلِ گلاب

دکتر حسین گلِ گلاب، ادیب، نویسنده، شاعر، مترجم و موسیقی دان ایرانی بود. وی به زبان های انگلیسی، روسی و عربی تسلط داشت. این هنرمند گرانقدر، علاقه ی بسیاری به کشور عزیزمان، ایران داشت و شعرهای زیادی برای کودکان ایرانی سرود. شعر «ای ایران»، مشهورترین شعر اوست.

عوفی در بخارا به دنیا آمد و در همان شهر تحصیل کرد. او در طول عمرش، به شهرهای زیادی سفر کرد، از جمله سیستان، ماوراءالنهر، هندوستان و خراسان. وی در این سفرها اطلاعات تاریخی را گردآوری می‌کرد. برای همین، او را ادیب و مورّخی ایرانی می‌دانند. *جوامع الحکایات و لباب الالباب* از مهم‌ترین آثار او هستند.

محمد عوفی

او از شاعران بزرگ زبان فارسی است که در علمی مثل طب، نجوم و فلسفه مهارت داشت و در اشعار خود به این علوم اشاره می‌کرد. ناصر خسرو همانند حافظ، قرآن را از بر داشت. از آثار معروف او می‌توان به *سعادت‌نامه* و *روشنایی‌نامه* اشاره کرد. *سفرنامه* مهم‌ترین اثر اوست که گزارشی از مشاهدات هفت ساله‌ی ناصر خسرو است.

ناصر خسرو

او در تبریز متولد شد. فارسی و عربی را در دامان خانواده آموخت. سرودن شعر را از هشت سالگی آغاز کرد و نخستین شعرهایش را در مجله‌ی «بهار» به چاپ رسانید و مورد تشویق اهل ادب قرار گرفت. اثر او، دیوان شعری است که شامل قصاید و قطعات اوست. بیشتر اشعار پروین به صورت گفت‌وگو و اغلب از زبان حیوانات، گیاهان و اشیاست. او در جوانی، بر اثر بیماری حصبه درگذشت و آرامگاهش کنار صحن حضرت معصومه (س)، در شهر قم قرار دارد.

پروین اعتصامی

آریوبرزن

یکی از سرداران بزرگ و دلیر ایران در زمان هخامنشیان بود. او در حمله‌ی اسکندر به ایران، شجاعت‌های زیادی از خود نشان داد و در برابر سپاه اسکندر تسلیم نشد. سرانجام نیز از جان خود گذشت تا ایران را از چنگال دشمنان نجات دهد.

علی اکبر دهخدا

او در تهران به دنیا آمد. بعد از اتمام تحصیل در مدرسه‌ی عالی «علوم سیاسی تهران» به اتریش رفت و در زمان انقلاب مشروطه به ایران بازگشت. دهخدا برای مبارزه با شاه، شروع به نوشتن مطالبی در روزنامه‌ی «صور اسرافیل» کرد. «دخو» اسم مستعار دهخدا بود. او با تألیف آثاری همچون *امثال و حکم و لغت‌نامه*، به حفظ زبان فارسی بسیار کمک کرد.

محمد دهریزی

او از نویسندگان و شاعران حوزه‌ی ادبیات کودک و نوجوان است و داستان‌های زیادی نوشته که برخی از آنها در کتاب‌های درسی آمده‌اند. کتاب مهمان‌هایی با کفش‌های لنگه‌به‌لنگه، شامل سی داستانک طنز درباره‌ی دفاع مقدّس به قلم او و دوستش اسماعیل الله‌دادی است.

اسدالله شعبانی

او در یکی از روستاهای همدان به دنیا آمد، در رشته‌ی ادبیات فارسی تحصیل کرد و اشعار بسیاری برای کودکان سرود. اثر معروفش کتاب *ای میهن من، ایران* است که بیت زیر از آن انتخاب شده:

«دقتی که اسکندر، آهنگ ایران کرد
هر جا که شهری دید، با خاک یکسان کرد»

این دانشمند جوان هسته‌ای ایران در شهر همدان به دنیا آمد. پس از اخذ دیپلم در رشته‌ی مهندسی پلیمر دانشگاه شریف به تحصیل پرداخت. وی معاون بازگانی سایت هسته‌ای نطنز بود که به دست عوامل موساد (اسرائیل) به شهادت رسید.

شهید مصطفی احمدی روشن

این دانشمند برجسته‌ی ایرانی، در تهران متولد شد؛ در رشته‌ی مهندسی صنایع به تحصیل پرداخت و لقب پدر موشکی ایران را گرفت. سرانجام بر اثر انفجار مهمات در آزمایش موشکی به شهادت رسید.

شهید حسن تهرانی مقدم

شهید داریوش رضایی نژاد

او در شهر ایلام به دنیا آمد و فارغ‌التحصیل مقطع دکترا در رشته‌ی برق بود. فعالیت‌های کاری او در امور اجرایی و همکاری با سازمان انرژی هسته‌ای باعث شهادت او به دست دشمنان شد.

شهید مجید شهریاری

او استاد دانشگاه، فیزیک‌دان و دانشمند هسته‌ای ایران بود. مردی پارسا، باتقوا و خانواده‌دوست که برای پیشرفت ایران بسیار تلاش کرد و سرانجام به دست عوامل مزدور اسرائیلی به شهادت رسید.

شهید مسعود علی محمدی

شهید مسعود علی محمدی فارغ‌التحصیل دکترای فیزیک ذرات بنیادی و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران بود. او برای پیشرفت ایران تلاش‌های فراوانی کرد. دشمنان اسلام که همواره با پیشرفت ایران و اسلام مخالف‌اند، او را به شهادت رساندند.

استاد محمود فرشچیان

او در سال ۱۳۰۸ در اصفهان دیده به جهان گشود. پدرش مردی هنردوست بود و او را به استاد امامی سپرد. بعد از آن استاد فرشچیان به اروپا رفت و به مطالعه و بررسی آثار نقاشی غرب پرداخت. وی آثار ارزشمندی از خود برجای گذاشت و آوازه‌ی هنر او در همه‌ی دنیا پیچید. طراح‌ی ضریح مطهر امام رضا(ع) و ضریح منور امام حسین(ع) به قلم ماندگار استاد فرشچیان است. از آثار معروف او «ضامن آهو»، «ستایش» و «عصر عاشورا» است.

ابوعلی سینا

حکیم، فیلسوف، طبیب و دانشمند بزرگ ایرانی که در جهان غرب با لقب «امیر پزشکان» شناخته شده است. بوعلی در شانزده سالگی در همه‌ی علوم زمان خود استاد بود و به گفته‌ی خودش، بعد از هجده سالگی علمی نبود که بیاموزد! او با مهارت در علم پزشکی و توانایی‌اش در معالجه‌ی حاکم و پسرش، توجه پادشاه را به خود جلب کرد؛ اما به دلیل آشفتگی‌های سیاسی مجبور شد که سفر کنند. سرانجام این دانشمند بزرگ به علت بیماری قولنج در همدان درگذشت و در همان جا نیز به خاک سپرده شد. از آثار مهم او دو کتاب *شفا* و *قانون* است. این شعر معروف از بوعلی سیناست:

«دل گرچه در این بادیه بسیار شتافت   یک موی ندانست، ولی موی شکافت»

نظامی عروضی

احمد بن علی سمرقندی، معروف به نظامی عروضی، از نویسندگان قرن ششم هجری قمری است. او در سمرقند به دنیا آمد و برای ادامه‌ی تحصیل رهسپار خراسان شد. مدتی هم در خدمت شاعر و ریاضی‌دان معروف، عمر خیّام بود. مشهورترین اثر او *مجمع التوادر* (چهار مقاله) است.

بیوک ملکی

او در سال ۱۳۳۹، در قزوین به دنیا آمد. به واسطه‌ی پدرش با شعر آشنا شد و اشعار بسیاری برای بچه‌ها سرود. از آثار مهم او می‌توان به *کلاغ پیر*، *آفتاب و مهتاب* و *ستاره باران* اشاره کرد.

محمد میرکیانی

او در سال ۱۳۳۷ در تهران به دنیا آمد و بعد از اتمام دوره‌ی دبیرستان، تحصیلاتش را در رشته‌ی هنر ادامه داد و تا درجه‌ی دکتری پیش رفت. وی در کنار درس، به مطالعه‌ی آثار ادبی و هنری پرداخت و داستان‌های زیادی برای بچه‌ها نوشت. مجموعه‌ی *قصه‌ی روزت‌نهایی من* به عنوان کتاب سال برگزیده شد و بعضی از قصه‌های او، مثل «*قصه‌ی ما مثل شد*»، به صورت پویانمایی (انیمیشن) برای گروه کودک و نوجوان در حال تولید و پخش است.

احمد بهمنیار

او در کرمان چشم به جهان گشود. پدرش که در تدریس علوم عربی، ادب، ریاضی و نجوم مهارت داشت، استاد خوبی برای وی بود. احمد بهمنیار از سنّ شانزده سالگی شروع به تدریس کرد و پس از مرگ پدر، مدرسه‌ای تأسیس کرد. او در فعالیت‌های سیاسی نهضت مشروطه‌خواهی هم شرکت داشت. پس از تأسیس دانشگاه، استاد دانشگاه شد. علاوه بر مطالب و نوشته‌های زیادی که از او به جا مانده است، در تنظیم لغت‌نامه نیز با علامه دهخدا همکاری کرد. او در سال ۱۳۳۴ درگذشت و بنا به وصیتش در کربلای معلی به خاک سپرده شد.

او در سال ۱۳۳۴ در شهر تبریز به دنیا آمد و در سه سالگی، همراه خانواده اش به ارومیه رفت. وی تحصیلاتش را در رشته‌ی زبان و ادبیات انگلیسی در دانشگاه تبریز به پایان رساند. از آن پس به ترجمه‌ی آثار کودکان و نوجوانان پرداخت و رمان‌ها و داستان‌های کودک و نوجوان زیادی را ترجمه کرد.

مجید عمیق

او در سال ۱۳۲۱ در کرمانشاه به دنیا آمد و دوران کودکی و تحصیلاتش را در همان جا گذارند؛ سپس شغل معلمی در روستاها را برگزید. او از سیزده سالگی شعر گفتن را آغاز کرد. از مهم‌ترین آثار او از خیمه‌های عاشورا و آن سوی چهره‌ی زرد خورشید است.

محمدجواد محبت

ملقب به «ملک الشعراء»؛ شاعر، ادیب، نویسنده، روزنامه‌نگار و سیاست‌مدار معاصر ایرانی بود. او تقریباً از هفت سالگی به سرودن شعر روی آورد. دیوان/شعار، مهم‌ترین اثر ملک الشعراست و کتاب سبک‌شناسی نیز از آثار تحقیقی بسیار معروف اوست.

محمود حکیمی

جامی

نورالدین عبدالرحمان معروف به «جامی»، ملقب به «خاتم الشعرا»، شاعر، موسیقی دان و ادیب ایرانی قرن نهم است. او سرودن شعر را در جوانی آغاز کرد و با به نظم کشیدن تعالیم عرفانی و صوفیانه به محبوبیتی عظیم در میان اهل دانش و معرفت دست یافت. از جمله آثار جامی، هفت/ورنگ، بهارستان و شُبحة الابرار است.

اسفندیار معتمدی

او از نویسندگان و صاحب نظران در تاریخ آموزش و پرورش است و ریاست انجمن های معلمان فیزیک ایران را بر عهده دارد. از آثار او می توان به کتاب های مقطع ابتدایی و هشت جلد کتاب فیزیک اشاره کرد.

مولوی

مولانا جلال الدین محمد بلخی، مشهور به «مولوی»، شاعر بزرگ قرن هفتم است. از آثار او می توان به مثنوی معنوی، دیوان غزلیات یا کلیات شمس، رباعیات، مکتوبات، فیه مافیه و مجالس سبعة اشاره کرد.